

LON CIMMERMANS - STRATEGIE & CO

ANDERS DURVEN DENKEN

Waarom de gemeentelijke organisatie meer onafhankelijk zou moeten zijn van de politiek....

“Organisatieveranderingen vragen om begrip voor de ander door inzicht in jezelf. Individuen, teams en organisaties hebben elk hun eigen kleur en gedragen zich hiernaar.”

ANDERS DURVEN DENKEN

Waarom de gemeentelijke organisatie meer onafhankelijk zou moeten zijn van de politiek. . . .

Politieke beslissingen die verwoestend kunnen werken voor de ambtelijke organisatie.

Ik heb het meerdere keren zien gebeuren. “De politiek” (gemeenteraad en college van B&W) binnen een gemeente is formeel opdrachtgever voor de ambtelijke organisatie, waarbij de gemeentesecretaris van oudsher de leiding heeft over de ambtenaren en een schakel vormt tussen het college van B&W en het ambtelijk apparaat. Wettelijk zijn deze functies en rollen vastgelegd. Maar er is geen sprake van een gelijk niveau omdat er op twee beleidslijnen belangen spelen.

Ik zou in deze tijd niet graag in de schoenen van een gemeentesecretaris willen staan.

Een soort dubbele rol als buffer/verbinder tussen politiek en organisatie. Lijkt mij onmogelijk, met een hoog afbreukrisico en steeds weer het gevaar van belangenconflicten. Je doet het nooit goed. Voor de organisatie niet en voor de politiek.

Iedere 4 jaar kan er een andere politieke wind waaien.

Een college en gemeenteraad zitten meestal vier jaar. De gemeentesecretaris blijft altijd op zijn post. Voor alle partijen nogal ingewikkeld want een andere politieke kleur kan na vier jaar volledig andere prioriteiten vragen van de organisatie. Je mag hopen op een snel aan het begin van de zittingsperiode geformuleerd college-, of bestuursakkoord. Dit geeft duidelijk richting aan de opgaven (opdrachten) vanuit het college naar de organisatie. Is zo’n akkoord er niet of niet snel genoeg dan zorgt dat voor onduidelijkheid in de opgaven, resultaten en de verwachtingen.

Zou het niet beter zijn om de organisatieprocessen zo in te richten dat de politieke invloed zo veel mogelijk wordt “geoptimaliseerd?”

Ambtenaren werken naar mijn mening niet exclusief voor de gemeenteraad en het College. Zij zijn er vooral voor de samenleving van een stad. Veel politiek gedoe komt de dienstverlening aan de samenleving niet ten goede.

Is er dan geen rol voor de gemeenteraad en het College van B&W?

Natuurlijk wel, zij zijn immers, op de burgemeester na, door de samenleving democratisch gekozen en besturen de stad. De ambtelijke organisatie draagt zorg voor de uitvoering van gemeentelijk beleid. Om de dienstverlening goed voor elkaar te hebben, moet de basis op orde zijn. Organiseer de reguliere bedrijfsvoering op een manier zodat een vierjarige politieke wissel niet van invloed is.

Competente wethouders; De juiste persoon op de juiste plaats.

Als oud campagneleider zie ik nog steeds dat wethouders voortkomen uit anciënniteit op de kieslijst. Het zijn vaak de nummers 1,2 of 3 van de kieslijst die wethouder worden. Hierdoor ontstaat een beeld dat de wethouderspost een “politieke beloning” is. Bovendien hoeft een wethouder geen verstand van zijn portefeuille te hebben, enige affiniteit is wel handig. In deze complexe tijd lijkt het mij beter dit anciënniteitsprincipe los te laten en wethouders (a-politiek) te laten solliciteren op basis van inhoudelijke kennis en ervaring. De landelijke perikelen rond wethouders bevestigen dit keer op keer.

Stop met oud denken en accepteer twee beleidslijnen. Zou het niet beter zijn een splitsing aan te brengen tussen Raad, College en de ambtelijke organisatie. Vanuit een bedrijfsmatig model zou de organisatie als dienstverlener en regievoerder zich naar de gemeenteraad, college alsmede samenleving moeten positioneren als bedrijf.

Daarvoor moeten lijnen beter op elkaar worden afgestemd. Er zijn binnen gemeenten twee beleidslijnen die elkaar overlappen; De beleidsrijke complexe lijn vanuit de raad en college en de beleidsarme lijn vanuit de ambtenarenorganisatie met minder complexe onderwerpen, zeg maar, de dagelijkse gang van zaken zoals publieksdiensten. Wethouders willen en kunnen zich profileren met beleidsrijke onderwerpen en oefenen daarmee invloed uit op de organisatie. Beleidsarme onderwerpen vinden zij niet interessant. Andersom wil het ambtenarenapparaat ook invloed uitoefenen op de politiek. Op deze manier is er continue sprake van overlapping. Houd dat maar eens uit elkaar. Het zorgt voor stress en onrust. Als social media dan ook nog ingezet worden voor beider scoringsdrang dan levert dat geheid problemen op. Naar mijn mening is er sprake van een ongelijk niveau. Raad, college, ambtenaren zouden dit moeten accepteren zonder dat zij elkaars vliegen afvangen. Beter zou zijn om tegenkracht te organiseren. Op basis van wederzijds respect voor elkaars doelen en rollen. Deze tegenkracht zorgt voor scherpte en is de gezonde basis voor een heldere bedrijfsvoering en duidelijk in de verdeling c.q. afbakening van taken, rollen en verantwoordelijkheden. Dat zorgt voor rust in de tent.

Hoe organiseer je dat?

De hoogste leiding van de gemeentelijke organisatie zou kunnen bestaan uit een managementteam met een twee-hoofdige directie: een bedrijfsdirecteur als eindverantwoordelijke voor de hele ambtelijke organisatie en de gemeentesecretaris die met een behoorlijke dosis politieke sensitiviteit een meer verbindende rol krijgt.

Dit zorgt voor een gezond proces van Checks and Balances. De bedrijfsdirecteur als check richting de organisatie, de gemeentesecretaris als check richting de raad en het college. Door deze manier van inrichten krijg je een stevig slot op de deur op het moment dat de politiek om welke reden dan ook met zijn vingers in de organisatie wil zitten, met alle gevolgen van dien.

Meer weten? Ik praat je graag bij!

Lon Cimmermans
www.strategieenco.nl
+31 6 52 652 340